

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

29 päivänä huhtikuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Pankkivalvonta – Luottolaitosten tervehdyttäminen ja likvidaatio – Direktiivi 2001/24/EY – Luottolaitoksen kotijäsenvaltion viranomaisen toteuttama tervehdyttämistoimenpide – Oikeuksien, varojen tai velkojen siirto omaisuudenhoitoyhtiölle – Takaisinsiirto tervehdyttämistoimenpiteen kohteena olevalle luottolaitokselle – 3 artiklan 2 kohta – Lex concursus – Tervehdyttämistoimenpiteen vaikutus muissa jäsenvaltioissa – 32 artikla – Tervehdyttämistoimenpiteen vaikutukset vireillä olevaan oikeudenkäyntiin – Poikkeus lex concursus -säännön soveltamiseen – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäinen kohta – Tehokas oikeussuoja – Oikeusvarmuuden periaate

Asiassa C-504/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunal Supremo (ylin tuomioistuin, Espanja) on esittänyt 25.6.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.7.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Banco de Portugal,

Fundo de Resolução ja

Novo Banco SA, Sucursal en España,

vastaan

VR,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Prechal, presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa kolmannen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit N. Wahl, F. Biltgen ja L. S. Rossi (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.9.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Banco de Portugal ja Fundo de Resolução, edustajinaan J. M. Rodríguez Cárcamo, abogado, ja A. M. Rodríguez Conde, abogada,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

- Novo Banco SA, Sucursal en España, edustajinaan A. Fernández de Hoyos ja J. I. Fernández Aguado, abogados,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään S. Centeno Huerta,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan G. M. De Socio, avvocato dello Stato,
- Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes, S. Jaulino, A. Homem, A. Pimenta, C. Raimundo ja P. Barros da Costa, avustajanaan T. Tönnies, advogada,
- Euroopan parlamentti, asiamiehinään L. Visaggio, M. Sammut, P. López-Carceller ja R. Ignătescu,
- Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään A. de Gregorio Merino, I. Gurov ja E. d’Ursel,
- Euroopan komissio, asiamiehinään D. Triantafyllou, A. Nijenhuis, J. Rius Riu ja K.-Ph. Wojcik,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.11.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee luottolaitosten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta 4.4.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/24/EY (EYVL 2001, L 125, s. 15) 3 artiklan 2 kohdan, SEU 2 artiklan, Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan sekä oikeusvarmuuden periaatteen tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Banco de Portugal, Fundo de Resolução (jäljempänä kriisiratkaisurahasto) ja Novo Banco SA, Sucursal en España (jäljempänä Novo Banco Espanja) ja toisaalta VR ja jossa on kyse viimeksi mainitun hankkimien etuoikeutettujen osakkeiden kauppasopimuksen pätemättömäksi toteamista koskevasta vaatimuksesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2001/24 johdanto-osan 3, 4, 6, 7, 11, 16, 23 ja 30 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
  - ”(3) Tämä direktiivi kytkeytyy luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvällä 20 päivänä maaliskuuta 2000 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2000/12/EY [(EYVL 2000, L 126, s. 1)] toteutettuun yhteisön lainsäädäntöön, ja tästä seuraa, että luottolaitos ja sen sivuliikkeet muodostavat toiminta-aikanaan yhden kokonaisuuden, jota valvovat sen valtion toimivaltaiset viranomaiset, jossa koko yhteisössä voimassa oleva toimilupa on myönnetty.
  - (4) Olisi erityisen haitallista luopua tästä ykseydestä, jonka luottolaitos muodostaa sivuliikkeidensä kanssa, kun on tarpeen toteuttaa tervehdyttämistoimenpiteitä tai aloittaa likvidaatiomenettely.

--

(6) On tärkeää uskoa kotijäsenvaltion hallinnollisille tai oikeusviranomaisille yksinomainen toimivalta päättää kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön ja siellä voimassa olevien käytäntöjen mukaisista tervehdyttämistoimenpiteistä sekä soveltaa niitä. Koska on vaikea yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä ja käytäntöjä, olisi omaksuttava järjestelmä, jossa jäsenvaltiot vastavuoroisesti tunnustavat kunkin jäsenvaltion toteuttamat toimenpiteet niiden laitosten elinkelpoisuuden palauttamiseksi, joille se on myöntänyt toimiluvan.

(7) On välttämätöntä taata, että kotijäsenvaltion hallinnollisten tai oikeusviranomaisten toteuttamat tervehdyttämistoimenpiteet sekä niiden henkilöiden tai elinten toteuttamat toimenpiteet, jotka nämä viranomaiset ovat nimenneet hallinnoimaan näitä tervehdyttämistoimenpiteitä, vaikuttavat kaikissa jäsenvaltioissa, mukaan luettuina toimenpiteet, joihin voi liittyä maksujen keskeyttäminen, täytäntöönpanotoimenpiteiden keskeyttäminen tai saatavien alentaminen, sekä kaikki muut toimenpiteet, joilla voidaan vaikuttaa kolmansien osapuolien olemassa oleviin oikeuksiin.

--

(11) Ilmoitus, jolla tiedotetaan sivullisille tervehdyttämistoimenpiteiden täytäntöönpanosta, on tarpeen jäsenvaltioissa, joissa sijaitsee sivuliikkeitä, kun nämä toimenpiteet voivat estää tiettyjen heidän oikeuksiensa käyttämisen.

--

(16) Velkojien tasavertaisuus edellyttää luottolaitoksen likvidaatiota yhtenäisyyden ja yleispätevyyden periaatteiden mukaisesti, jotka edellyttävät kotijäsenvaltion hallinnollisten tai oikeusviranomaisten yksinomaista toimivaltaa ja niiden antamien päätösten tunnustamista sekä sitä, että kotijäsenvaltion lainsäädännön nojalla syntyvät päätösten vaikutukset tulevat voimaan ilman mitään muodollisuuksia kaikissa muissa jäsenvaltioissa, jollei tässä direktiivissä toisin säädetä.

--

(23) Vaikka on tärkeää säilyttää periaate, jonka mukaan kaikki tervehdyttämistoimenpiteiden tai likvidaatiomenettelyjen vaikutukset määräytyvät kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan sekä sisällön että menettelytapojen osalta, on kuitenkin otettava huomioon, että nämä vaikutukset voivat olla ristiriidassa niiden sääntöjen kanssa, joita tavanomaisesti sovelletaan luottolaitoksen ja sen sivuliikkeiden taloudelliseen ja rahoitustoimintaan muissa jäsenvaltioissa. Viittaus toisen jäsenvaltion lainsäädäntöön on tietyissä tapauksissa välttämätön lievennys kotijäsenvaltion lainsäädännön soveltamista koskevaan periaatteeseen.

--

(30) Tervehdyttämistoimenpiteiden tai likvidaatiomenettelyn vaikutukset vireillä olevaan oikeudenkäyntiin määräytyvät sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä, poikkeuksena 'lex concursus' -periaatteen soveltamisesta. Tällaisten toimenpiteiden ja menettelyjen vaikutukset näistä oikeudenkäynneistä johtuviin yksittäisiin täytäntöönpanotoimiin määräytyvät tämän direktiivin yleissäännön mukaisesti kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan."

4 Direktiivin 2001/24 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä direktiiviä sovelletaan luottolaitoksiin ja niiden sellaisiin sivuliikkeisiin, jotka on perustettu muuhun kuin siihen jäsenvaltioon, jossa luottolaitoksen sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, sellaisina kuin luottolaitokset on määritelty direktiivin 2000/12/EY 1 artiklan 1 ja 3 kohdassa, jollei mainitun direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetyistä edellytyksistä ja poikkeuksista muuta johdu."

- 5 Direktiivin 2001/24 2 artiklan seitsemännen luetelmakohdan mukaan ”tervehdyttämistoimenpiteillä” tarkoitetaan ”toimenpiteitä, joilla on tarkoitus säilyttää tai palauttaa ennalleen luottolaitoksen taloudellinen tilanne ja jotka voivat vaikuttaa kolmansien osapuolien olemassa oleviin oikeuksiin, mukaan lukien toimenpiteitä, joihin voi kuulua maksujen keskeyttäminen, täytäntöönpanotoimenpiteiden keskeyttäminen tai saatavien alentaminen”.
- 6 Direktiivin 2001/24 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Päätös tervehdyttämistoimenpiteistä – sovellettava lainsäädäntö”, säädetään seuraavaa:

”1. Kotijäsenvaltion hallinnolliset tai oikeusviranomaiset ovat yksin toimivaltaisia päättämään luottolaitosta ja sen muissa jäsenvaltioissa sijaitsevia sivuliikkeitä koskevan yhden tai useamman tervehdyttämistoimenpiteen toteuttamisesta.

2. Tervehdyttämistoimenpiteet toteutetaan kotijäsenvaltiossa sovellettavien lakien, asetusten ja menettelyjen mukaisesti, jollei tässä direktiivissä toisin säädetä.

Tervehdyttämistoimenpiteet tulevat täysimääräisesti voimaan tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti koko yhteisössä ilman eri muodollisuuksia, myös muissa jäsenvaltioissa oleviin sivullisiin nähden siinäkin tapauksessa, että niihin sovellettavissa vastaanottavan jäsenvaltion säännöksissä ei säädetä tällaisista toimenpiteistä tai että niissä säädetään toimenpiteiden toteuttaminen riippuvaksi ehdoista, jotka eivät täyty.

Tervehdyttämistoimenpiteet tulevat voimaan koko [unionissa] heti, kun ne tulevat voimaan jäsenvaltiossa, jossa ne toteutettiin.”

- 7 Direktiivin 2001/24 32 artiklassa, jonka otsikko on ”Vireillä olevat oikeudenkäynnit”, säädetään seuraavaa:

”Tervehdyttämistoimenpiteiden tai likvidaatiomenettelyn vaikutukset luottolaitoksen vallinnasta erotettua omaisuutta tai oikeutta koskevaan vireillä olevaan oikeudenkäyntiin määräytyvät yksinomaan sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä.”

Espanjan oikeus

- 8 Direktiivi 2001/24 saatettiin osaksi Espanjan oikeusjärjestystä luottolaitosten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta 22.4.2005 annetulla lailla 6/2005 (Ley 6/2005 sobre saneamiento y liquidación de las entidades de crédito; BOE nro 97, 23.4.2005, s. 13912).

- 9 Kyseisen lain 19 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos tervehdyttämistoimenpide on toteutettu tai likvidaatiomenettely on aloitettu niin, että sen kohteena on luottolaitos, jolla on toimilupa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja jolla on ainakin yksi sivuliike Espanjassa tai joka tarjoaa palveluja siellä, tämä toimenpide tai menettely tuottaa ilman eri muodollisuuksia kaikki vaikutuksensa Espanjassa heti, kun se tulee voimaan siinä jäsenvaltiossa, jossa toimenpide on toteutettu tai menettely on aloitettu.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 10 VR teki 10.1.2008 Banco Espírito Santo, Sucursal en España (jäljempänä BES Espanja) kanssa sopimuksen, jolla hän osti islantilaisen luottolaitoksen Kaupthing Bankin etuoikeutettuja osakkeita noin 166 000 eurolla (jäljempänä osakekauppasopimus). Tuona ajankohtana BES Espanja oli portugalilaisen Banco Espírito Santo -nimisen pankin (jäljempänä BES) espanjalainen sivuliike.

- 11 BES:n jouduttua vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin Portugalin keskuspankki Banco de Portugal toteutti 3.8.2014 tekemällään päätöksellä, jota muutettiin 11.8.2014 tehdyllä päätöksellä (jäljempänä elokuun 2014 päätös), kyseistä luottolaitosta koskevia niin kutsuttuja kriisinratkaisutoimenpiteitä.
- 12 Banco de Portugal päätti kyseisellä päätöksellä perustaa väliaikaisen omaisuudenhoitoyhtiön, jonka nimeksi annettiin Novo Banco SA ja jolle siirrettiin kyseisen päätöksen liitteessä 2 kuvatut BES:n varat, velat ja varallisuuteen kuulumattomat muut erät.
- 13 Kyseisessä liitteessä 2 mainittiin tiettyjä velkojen osia, jotka oli jätetty siirtämättä Novo Bancolle ja jotka näin ollen kuuluivat yhä BES:n varallisuuteen. Näitä velkojen osia olivat kyseisen liitteen 2 ensimmäisen kohdan b alakohdan v alakohdassa luetellut osat eli ”erityisesti vastuut tai ehdolliset velvoitteet, jotka perustuvat petokseen tai sääntelyllisten, rikosoikeudellisten tai hallinnollisten määräysten tai päätösten rikkomiseen”.
- 14 Tämän tuomion 12 kohdassa tarkoitetun siirron jälkeen Novo Banco Espanja piti voimassa VR:n ja BES Espanjan välisen liikesuhteen, joka koski osakekauppasopimuksen kohteena olevien arvopapereiden tallettamista ja hallinnointia, ja sai edelleen näihin palveluihin liittyvän provision.
- 15 VR nosti 4.2.2015 Juzgado de Primera Instancia de Vitoriassa (Vitorian alioikeus, Espanja) Novo Banco Espanjaa vastaan kanteen, jossa se vaati ensisijaisesti, että osakekauppasopimus todetaan pätemättömäksi suostumuksen antamiseen liittyvän virheen vuoksi ja sijoitettu määrä palautetaan, ja toissijaisesti, että kyseinen sopimus puretaan huolellisuusvelvoitteen sekä lojaalisuus- ja tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi ja että kyseinen pankkilaitos veloitetaan maksamaan vahingonkorvausta.
- 16 Novo Banco Espanja väitti kyseisessä tuomioistuimessa, ettei sitä vastaan voitu nostaa kannetta tuomioistuimessa, koska väitetty vastuu oli elokuun 2014 päätöksen liitteen 2 nojalla velkaa, jota ei ollut siirretty sille.
- 17 Juzgado de Primera Instancia de Vitoria hyväksyi VR:n kanteen 15.10.2015 antamallaan tuomiolla katsoen, että kyseessä oleva velka oli elokuun 2014 päätöksen nojalla siirretty Novo Bancolle. Kyseisen tuomioistuimen mukaan VR:n tahdonmuodostuksessa oli ollut virhe osakekauppasopimuksen tekohetkellä, koska BES Espanja ei ollut ilmoittanut asianmukaisesti VR:lle, joka oli ollut tuolloin 68-vuotias ja jolla ei ollut rahoitusalan koulutusta, hänen ostamiensa etuoikeutettujen osakkeiden luonteesta ja niihin liittyvistä riskeistä. Kyseinen tuomioistuin totesi näin ollen osakekauppasopimuksen pätemättömäksi ja määräsi Novo Banco Espanjan palauttamaan ostohinnan kokonaisuudessaan VR:lle.
- 18 Novo Banco Espanja valitti tästä tuomiosta Audiencia Provincial de Álavaan (Álavan maakunnallinen ylioikeus, Espanja). Oikeudenkäynnin aikana se toimitti kaksi Banco de Portugalin 29.12.2015 tekemää päätöstä (jäljempänä 29.12.2015 tehdyt päätökset).
- 19 Näistä päätöksistä, sellaisina kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ne esittänyt, seuraa, että elokuun 2014 päätöksen liitteessä 2 olevan ensimmäisen kohdan b alakohdan vii alakohdan sanamuoto oli vastedes seuraava: ”mitkä tahansa velvoitteet, takuut, vastuut tai ehdolliset velat, jotka on otettu vastattavaksi minkä tahansa yhteisöjen liikkeeseen laskemien rahoitusinstrumenttien markkinoinnin, rahoituksen välityksen, sopimuksentekomenettelyn tai jakelun yhteydessä”. Näissä päätöksissä täsmennettiin myös, että ”tästä päivästä lukien BES:n velkoihin, joita ei ole siirretty Novo Bancolle, kuuluvat erityisesti: – – iii) kaikki korvaukset, joita liittyy ennen 3.8.2014 klo 20.00 allekirjoitettujen ja tehtyjen sopimusten (kiinteän omaisuuden ja muun omaisuuden ostot) täyttämättä jättämiseen; – – vi) kaikki korvaukset ja saatavat, jotka perustuvat siihen, että BES:n rahoitus- ja investointipalvelujen tarjoajana toteuttamat liiketoimet kumotaan, ja vii) mitkä tahansa vastuut, jotka ovat minkä tahansa liitteessä I kuvatun menettelyn kohteena”. VR:n nostama kanne kuuluu kyseisessä liitteessä I tarkoitettuihin menettelyihin.

- 20 Lisäksi 29.12.2015 tehdyissä päätöksissä määrättiin, että ”siltä osin kuin mitkä tahansa varat, velat tai varallisuuteen kuulumattomat erät olisi edeltävien kohtien mukaan pitänyt jäädä BES:n varallisuuteen mutta ne on todellisuudessa siirretty Novo Bancolle, kyseiset varat, velat tai varallisuuden ulkopuoliset erät siirretään tällä päätöksellä takaisin Novo Bancolta BES:lle 3.8.2014 klo 20.00 lukien”.
- 21 Koska Audiencia Provincial de Álava hylkäsi Novo Banco Espanjan tekemän valituksen, viimeksi mainittu teki menettelyvirheeseen perustuvan tuomion purkamista koskevan hakemuksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli Tribunal Supremoon (ylin tuomioistuin, Espanja). Banco de Portugal ja kriisinratkaisurahasto hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan Novo Banco Espanjan vaatimuksia. Nämä asianosaiset katsovat, ettei viimeksi mainittua olisi pitänyt pitää vastaajana pääasian oikeudenkäynnissä, koska kyseessä olevaa velkojen osaa ei niiden mukaan ollut siirretty Novo Bancolle ja koska – vaikka tämä osa olisi siirretty – se oli tämän jälkeen siirretty takaisin BES:lle 29.12.2015 tehtyjen päätösten nojalla. Nämä asianosaiset väittävät myös, että direktiivin 2001/24 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti nämä päätökset ovat ilman eri muodollisuuksia voimassa kaikissa jäsenvaltioissa.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että 29.12.2015 tehdyillä päätöksillä ei pyritä ainoastaan selvittämään elokuun 2014 päätöstä vaan niillä muutetaan sitä taannehtivasti. Näin ollen osakekauppasopimukseen perustuva vastuu VR:ää kohtaan eli vastuu, joka elokuun 2014 päätöksellä oli siirretty Novo Bancolle, siirrettiin 29.12.2015 tehtyjen päätösten nojalla takaisin BES:lle taannehtivasti 3.8.2014 lukien.
- 23 Ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella ei ole epäilyksiä siitä, voiko kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen toteuttamalla tervehdyttämistoimenpiteellä olla taannehtivia vaikutuksia, minkä unionin tuomioistuin on jo tunnustanut 24.10.2013 antamassaan tuomiossa LBI (C-85/12, EU:C:2013:697), eikä kyseenalaista sitä mahdollisuutta, että Novo Bancolle siirretyt velat siirretään myöhemmin takaisin BES:lle. Sitä vastoin se pohtii, onko 29.12.2015 tehdyillä päätöksillä toteutetut aineelliset muutokset tunnustettava vireillä olevissa oikeudenkäynneissä, jotka on pantu vireille ennen niiden tekemistä.
- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä, että kun otetaan huomioon VR:n oikeuksia koskevan tehokkaan oikeussuojan vaatimus, joka johtuu perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisestä kohdasta ja oikeusvaltiolle ominaisesta oikeusvarmuuden periaatteesta, onko hyväksyttävä Novo Banco Espanjan, Banco de Portugalin ja kriisinratkaisurahaston väite, jonka mukaan on niin, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pysyttäisi Audiencia Provincial de Álan tuomion, tämä pysyttämiskäytäntö olisi tehoton tai vaikutukseton, sillä kyseessä oleva velka on 29.12.2015 tehdyillä päätöksillä joka tapauksessa siirretty takaisin osaksi BES:n varallisuutta 3.8.2014 lukien.
- 25 Näissä olosuhteissa Tribunal Supremo päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [perusoikeuskirjan] 47 artiklan mukaisen tehokasta oikeussuojaa koskevan perusoikeuden, [SEU] 2 artiklan mukaisen oikeusvaltion periaatteen ja oikeusvarmuutta koskevan yleisen oikeusperiaatteen mukaista tulkita direktiivin 2001/24 3 artiklan 2 kohtaa siten, että sen mukaan muissa jäsenvaltioissa vireillä olevissa oikeudenkäynneissä tunnustetaan ilman eri muodollisuuksia koti[jäsen]valtion toimivaltaisen hallintoviranomaisen päätöksen vaikutukset, vaikka tällaisella päätöksellä pyritään muuttamaan käsiteltävän asian vireillepanohetkellä voimassa olleita oikeudellisia puitteita taannehtivien vaikutuksien, mikä tarkoittaa sitä, että tuomioistuinten tuomiot, jotka eivät ole kyseisen uuden päätöksen mukaisia, tehdään tehottomiksi?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Alustavat huomautukset

- 26 Aluksi on ensinnäkin huomautettava, että – kuten tämän tuomion 22 kohdassa todetaan – ennakkoratkaisupyyntöistä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lähtee olettamuksesta, jonka mukaan 29.12.2015 tehdyillä päätöksillä muutettiin elokuun 2014 päätöstä muun muassa siirtämällä takaisin BES:lle taannehtivin vaikutuksin Novo Banccon mahdollinen vastuu, johon VR:n kanne perustuu.
- 27 Novo Banco, Banco de Portugal ja kriisinratkaisurahasto sekä Portugalin hallitus ovat kiistäneet tämän olettamuksen paikkansapitävyyden. Ne väittävät tältä osin, ettei 29.12.2015 tehdyillä päätöksillä muuteta elokuun 2014 päätöstä vaan ainoastaan selvennetään sitä ja että näin ollen se, että mahdollinen vastuu, johon VR:n kanne perustuu, on suljettu Novo Bancolle siirrettyjen varojen ja velkojen ulkopuolelle, johtuu tervehdyttämistoimenpiteistä, joita ei ole toteutettu vireillä olevan oikeudenkäynnin yhteydessä vaan ennen kuin VR nosti kanteen 4.2.2015.
- 28 Unionin tuomioistuimen asiana ei kuitenkaan ole arvioida 29.12.2015 tehtyjen päätösten ulottuvuutta, sillä olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta (tuomio 30.4.2020, Blue Air – Airline Management Solutions, C-584/18, EU:C:2020:324, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Esitettyyn kysymykseen vastaamiseksi on siis oletettava, että 29.12.2015 tehdyillä päätöksillä muutettiin taannehtivasti elokuun 2014 päätöstä ja että ne annettiin vireillä olevan oikeudenkäynnin yhteydessä, koska VR oli nostanut kanteen Juzgado de Primera Instancia de Vitoriassa 4.2.2015.
- 30 Toiseksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuin saattaa lisäksi joutua ottamaan huomioon sellaisia unionin oikeuden normeja, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole ennakkoratkaisukysymyksessään viitannut. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen (tuomio 13.9.2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, 33 kohta; tuomio 8.6.2017, Freitag, C-541/15, EU:C:2017:432, 29 kohta ja tuomio 17.12.2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Luovuttaminen Ukrainaan), C-398/19, EU:C:2020:1032, 35 kohta).
- 31 Vaikka nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykset koskevat direktiivin 2001/24 3 artiklan 2 kohtaa, on todettava – kun otetaan huomioon tämän tuomion 26 kohdassa esitetyt ja saman tuomion 29 kohdassa mieleen palautetut seikat – että kyseisen direktiivin 32 artikla, koska siinä säädetään poikkeuksesta 3 artiklan 2 kohtaan siltä osin kuin kyse on oikeudesta, jota sovelletaan tervehdyttämistoimenpiteiden vireillä oleviin oikeudenkäynteihin kohdistuviin vaikutuksiin, on merkityksellinen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle annettavan vastauksen kannalta.

Asiakysymys

- 32 Kun otetaan huomioon nämä alustavat toteamukset, on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kysymyksellään lähinnä selvittämään, onko direktiivin 2001/24 3 artiklan 2 kohtaa ja 32 artiklaa, luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisen

kohdan valossa, tulkittava siten, että niiden vastaista on se, että muussa jäsenvaltiossa kuin kotijäsenvaltiossa vireillä olevassa pääasiaratkaisuun johtavassa oikeudenkäynnissä, joka koskee velkaa, joka oli erotettu luottolaitoksen vallinnasta kotijäsenvaltiossa toteutetulla ensimmäisellä tervehdyttämistoimenpiteellä, tunnustetaan ilman eri muodollisuuksia sellaisen toisen tervehdyttämistoimenpiteen vaikutukset, jolla on tarkoitus siirtää tällaisen oikeudenkäynnin aloittamista edeltäneeseen päivään ulottuvin taannehtivoin vaikutuksin tämä velka takaisin kyseiselle luottolaitokselle, kun tällainen tunnustaminen johtaa siihen, että luottolaitos, jolle velka oli siirretty ensimmäisellä toimenpiteellä, menettää taannehtivasti passiivilegitimaationsa kyseisen vireillä olevan oikeudenkäynnin osalta, minkä seurauksena samassa oikeudenkäyntimenettelyssä kyseessä olevat kantajan hyväksi jo annetut tuomioistuinratkaisut tehdään tehottomiksi.

- 33 Tältä osin on korostettava, että direktiivi 2001/24 perustuu, kuten erityisesti sen 4 ja 16 perustelukappaleessa todetaan, yhtenäisyyden ja yleispätevyyden periaatteisiin, ja siinä vahvistetaan tervehdyttämistoimenpiteiden ja likvidaatiomenettelyjen sekä niiden vaikutusten vastavuoroisen tunnustamisen periaate.
- 34 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 2 kohdan nojalla tervehdyttämistoimenpiteet toteutetaan lähtökohtaisesti kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Kyseisen artiklan toisesta kohdasta ilmenee sitä paitsi yhtäältä, että tervehdyttämistoimenpiteet tulevat voimaan tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti koko unionissa ilman eri muodollisuuksia, myös muissa jäsenvaltioissa oleviin sivullisiin nähden, siinäkin tapauksessa, että niihin sovellettavissa vastaanottavan jäsenvaltion säännöksissä ei säädetä tällaisista toimenpiteistä tai että niissä säädetään toimenpiteiden toteuttaminen riippuvaksi ehdoista, jotka eivät täyty. Toisaalta kyseisen artiklan kolmannen kohdan mukaan tervehdyttämistoimenpiteet tulevat voimaan koko unionissa heti, kun kyseiset toimenpiteet tulevat voimaan kotijäsenvaltiossa. Näissä säännöksissä säädetään siis, että luottolaitosten tervehdyttämistoimenpiteisiin sekä niiden vaikutuksiin sovelletaan lähtökohtaisesti *lex concursus* (tuomio 24.10.2013, LBI, C-85/12, EU:C:2013:697, 49 kohta).
- 35 Kuten direktiivin 2001/24 johdanto-osan 23 perustelukappaleesta nimenomaisesti ilmenee, nämä vaikutukset voivat kuitenkin olla ristiriidassa niiden sääntöjen kanssa, joita tavanomaisesti sovelletaan luottolaitoksen ja sen sivuliikkeiden taloudelliseen toimintaan ja rahoitustoimintaan muissa jäsenvaltioissa. Viittaus toisen jäsenvaltion lainsäädäntöön on näin ollen tietyissä tapauksissa välttämätön lievennys kotijäsenvaltion lainsäädännön soveltamista koskevaan periaatteeseen.
- 36 Niinpä poikkeuksena *lex concursus*in soveltamiseen direktiivin 2001/24 32 artiklassa säädetään, että tervehdyttämistoimenpiteiden vaikutukset luottolaitoksen vallinnasta erotettua omaisuutta tai oikeutta koskevaan vireillä olevaan oikeudenkäyntiin määräytyvät yksinomaan sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä (ks. vastaavasti tuomio 24.10.2013, LBI, C-85/12, EU:C:2013:697, 51 ja 52 kohta).
- 37 Ensimmäiseksi on todettava kyseisen 32 artiklan sanamuodosta ilmenevän, että siinä säädetyn poikkeuksen soveltaminen edellyttää kolmen kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä samanaikaisesti.
- 38 Ensinnäkin kyse on oltava direktiivin 2001/24 2 artiklassa tarkoitetuista tervehdyttämistoimenpiteistä, mikä on tilanne nyt käsiteltävässä asiassa, sillä – kuten tämän tuomion 26 kohdassa todetaan – 29.12.2015 tehdyillä päätöksillä on tarkoitus säilyttää tai palauttaa ennalleen luottolaitoksen taloudellinen tilanne.
- 39 Toiseksi on oltava olemassa vireillä oleva oikeudenkäynti. Tältä osin unionin tuomioistuin on jo todennut tukeutuen direktiivin 2001/24 30 perustelukappaleeseen, että toisistaan on pidettävä erillään vireillä olevat oikeudenkäynnit ja niihin perustuvat yksittäiset pakkotäytäntöönpanotoimenpiteet ja että kyseisen direktiivin 32 artiklassa tarkoitettu ”vireillä oleva oikeudenkäynti” -käsite kattaa ainoastaan pääasiaratkaisuun johtavat menettelyt (ks. vastaavasti tuomio 24.10.2013, LBI, C-85/12, EU:C:2013:697, 53 ja 54 kohta).

- 40 Nyt käsiteltävässä asiassa on niin, että – kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee – yhtäältä pääasiassa kyseessä olevaa menettelyä, jonka VR on pannut vireille Novo Banco Espanjaa vastaan, siltä osin kuin se koskee osakekauppasopimuksen pätemättömäksi toteamista koskevaa vaatimusta tai toissijaisesti sen purkamista koskevaa vaatimusta, on pidettävä pääasialliseksi johtavana menettelynä. Toisaalta 29.12.2015 tehdyt päätökset tehtiin sen jälkeen, kun VR oli aloittanut menettelyn Juzgado de Primera Instancia de Vitoriassa 4.2.2015, ja näin ollen ajankohtana, jolloin kyseinen menettely oli jo vireillä.
- 41 Kolmanneksi ”vireillä olevan oikeudenkäynnin” on koskettava ”luottolaitoksen vallinnasta erotettua omaisuutta tai oikeutta”. Tältä osin on todettava, että vaikka direktiivin 2001/24 32 artiklan tiettyjen kieliversioiden sanamuoto viittaa siihen, että tämä edellytys koskee vain varoja, joissain muissa kieliversioissa kyseinen säännös on muotoiltu laajemmin, kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 38 kohdassa. Erikielisten versioiden poiketessa tällä tavalla toisistaan kyseessä olevaa säännöstä on tulkittava sen lainsäädännön systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös on (ks. vastaavasti tuomio 26.1.2021, Hessischer Rundfunk, C-422/19 ja C-423/19, EU:C:2021:63, 65 kohta).
- 42 Direktiivin 2001/24 32 artiklan tavoitteesta on todettava, että direktiivin 23 ja 30 perustelukappaleista ilmenee, että kyseisellä säännöksellä pyritään lex concursusin soveltamisen, johon kyseisellä säännöksellä tehdään poikkeus, välttämättömänä lievennyksenä siihen, että tervehdyttämistoimenpiteiden tai likvidaatiomenettelyjen vaikutukset vireillä olevaan oikeudenkäyntiin määräytyvät sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä, kun otetaan huomioon se, että nämä vaikutukset voivat olla ristiriidassa niiden sääntöjen kanssa, joita tavanomaisesti sovelletaan luottolaitoksen ja sen sivuliikkeiden taloudelliseen toimintaan ja rahoitustoimintaan muissa jäsenvaltioissa. Tällaisen päämäärän valossa ei olisi kuitenkaan johdonmukaista sulkea viimeksi mainitun lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle tervehdyttämistoimenpiteiden vaikutuksia vireillä olevaan oikeudenkäyntiin silloin, kun kyseinen oikeudenkäynti koskee mahdollisia vastuita, jotka on siirretty tällaisten tervehdyttämistoimenpiteiden avulla toiselle yksikölle.
- 43 Näin ollen on katsottava, että direktiivin 2001/24 32 artiklaa on sovellettava vireillä olevassa oikeudenkäynnissä, joka koskee yhtä tai useampaa luottolaitoksen varallisuuden osaa, joka kuuluu varoihin tai velkoihin, jotka ovat toteutettujen tervehdyttämistoimenpiteiden kohteena (ks. analogisesti tuomio 6.6.2018, Tarragó da Silveira, C-250/17, EU:C:2018:398, 25 kohta).
- 44 Nyt käsiteltävässä asiassa vireillä oleva oikeudenkäynti koskee osakekauppasopimuksen tekemiseen liittyvää mahdollista vastuuta, joka on BES Espanjan varallisuuteen kuuluva velka, joka oli Banco de Portugalin elokuussa 2014 toteuttaman tervehdyttämistoimenpiteen kohteena ja joka on erotettu BES Espanjan vallinnasta direktiivin 2001/24 32 artiklassa tarkoitetulla tavalla, ja kyseistä toimenpidettä muutettiin taannehtivasti 29.12.2015 tehdyillä päätöksillä.
- 45 Näiden seikkojen valossa on todettava, että kyseisessä 32 artiklassa asetetut kolme kumulatiivista edellytystä täytyvät pääasiassa.
- 46 Toiseksi on todettava sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa oikeudenkäynti on vireillä, säännelyjen tervehdyttämistoimenpiteiden vaikutusten laajuudesta, että kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä säännellään kaikkia vaikutuksia, joita tällaisilla toimenpiteillä voi olla tällaiseen oikeudenkäyntiin, riippumatta siitä, ovatko nämä vaikutukset menettelyllisiä vai sisällöllisiä.
- 47 Yhtäältä direktiivin 2001/24 32 artiklasta tai sen johdanto-osan 30 perustelukappaleesta ei nimittäin ilmene, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena olisi ollut rajoittaa tämän poikkeuksen soveltaminen pelkästään tervehdyttämistoimenpiteen menettelyllisiin vaikutuksiin. Toisaalta kyseisen direktiivin 23 perustelukappaleessa, jossa – kuten tämän tuomion 35 kohdasta ilmenee – viittaamista muun jäsenvaltion kuin kotijäsenvaltion lainsäädäntöön perustellaan välttämättömänä lievennyksenä kotijäsenvaltion lainsäädännön soveltamista koskevaan periaatteeseen, ei mainita pelkästään

menettelyllisiä vaikutuksia vaan todetaan, että sekä nämä vaikutukset että tervehdyttämistoimenpiteiden sisällölliset vaikutukset voivat olla ristiriidassa niiden sääntöjen kanssa, joita tavanomaisesti sovelletaan luottolaitoksen ja sen sivuliikkeiden taloudelliseen toimintaan ja rahoitustoimintaan muissa jäsenvaltioissa.

- 48 Lisäksi on täsmennettävä, että koska – kuten direktiivin 2001/24 32 artiklan ja sen johdanto-osan 30 perustelukappaleen sanamuodosta ilmenee – sen jäsenvaltion lainsäädännöllä, jossa oikeudenkäynti on vireillä, säännellään yksinomaan näiden toimenpiteiden vaikutuksia kyseiseen oikeudenkäyntiin, kyseisen artiklan soveltamisella pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen ei voida kyseenalaistaa 29.12.2015 tehtyjen päätösten pätevyyttä sellaisenaan.
- 49 Näin ollen direktiivin 2001/24 3 artiklan 2 kohdasta ja 32 artiklasta seuraa, että tervehdyttämistoimenpiteiden sekä menettelyllisiä että sisällöllisiä vaikutuksia vireillä olevaan pääasialliseen johtavaan tuomioistuimen menettelyyn ovat yksinomaan ne vaikutukset, jotka määräytyvät sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä.
- 50 Kyseinen tulkinta on välttämätön myös, kun otetaan huomioon yleinen oikeusvarmuuden periaate ja perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisessä kohdassa taattu oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan.
- 51 Kun kyse on ensinnäkin oikeusvarmuuden periaatteesta, on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeusvarmuuden periaate edellyttää yhtäältä, että lainsäädäntö on selvää ja täsmällistä, ja toisaalta, että sen soveltaminen on yksityisten ennakoitavissa, erityisesti, jos siitä aiheutuu yksityishenkilöille ja yrityksille epäedullisia seurauksia. Mainittu periaate edellyttää erityisesti, että lainsäädännön perusteella ne, joita asia koskee, voivat saada selville tarkasti, minkä laajuisia niille asetetut velvoitteet ovat, ja voivat yksiselitteisesti saada tiedon oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan ja ryhtyä niiden johdosta asianmukaisiin toimenpiteisiin (tuomio 11.7.2019, Agrenergy ja Fusignano Due, C-180/18, C-286/18 ja C-287/18, EU:C:2019:605, 29 ja 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 52 Unionin tuomioistuin on jo muistuttanut, että oikeusvarmuuden vaatimusta on noudatettava erityisen tarkasti silloin, kun on kyse lainsäädännöstä, johon voi liittyä rahoituksellisia seuraamuksia (tuomio 21.6.2007, ROM-projetten, C-158/06, EU:C:2007:370, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 53 Nyt käsiteltävässä asiassa on niin, että vaikka VR:llä oli silloin, kun se nosti kanteen Juzgado de Primera Instancia de Vitoriassa Novo Banco Espanjaa vastaan, eli 4.2.2015, tiedossaan kaikki seikat, jotka olivat tarpeen, jotta se voisi tehdä asiaan vaikuttavista seikoista täysin tietoisena päätöksen tällaisen kanteen nostamisesta sekä yksilöidä varmasti sen henkilön, jota vastaan kanne oli nostettava, ja erityisesti se seikka, että toimenpide osakekauppasopimukseen liittyvän vastuun siirtämisestä takaisin Novo Bancolta BES:lle voitiin yhä toteuttaa ja se saattoi aiheuttaa taannehtivia vaikutuksia, on kuitenkin myös niin, ettei VR kykene nostettuaan kanteen mutta ennen kuin kanteesta on lausuttu lopullisesti ennakoimaan viimeksi mainitun mahdollisuuden toteutumista eikä varautumaan siihen.
- 54 Niinpä 29.12.2015 tehtyjen päätösten vaikutusten tunnustaminen pääasian oikeudenkäynnissä, sikäli kuin se olisi omiaan tekemään tehottomiksi VR:n hyväksi jo annetut tuomioistuinratkaisut, jotka ovat vielä vireillä olevan oikeudenkäynnin kohteena, ja aiheuttamaan sen, että vastaaja menettää taannehtivasti passiivilegitimaationsa kantajan vireille saattaman oikeudenkäynnin osalta, olisi oikeusvarmuuden periaatteen vastaista.
- 55 Toiseksi, kun kyse on tällaisen tunnustamisen arvioinnista perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa, kyseisen artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava kyseisessä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.

- 56 Lisäksi perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa määrätään, että perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien käyttämistä voidaan rajoittaa edellyttäen ensinnäkin, että näistä rajoituksista säädetään lailla, toiseksi, että niissä kunnioitetaan kyseisten oikeuksien ja vapauksien keskeistä sisältöä, ja kolmanneksi, että rajoitukset ovat suhteellisuusperiaatteen mukaisesti välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2020, Luxemburgin valtio (Muutoksenhakuoikeus verotietopyyntöön), C-245/19 ja C-246/19, EU:C:2020:795, 51 kohta).
- 57 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisessä kohdassa taatun tuomioistuINVALVONNAN tehokkuuden edellytyksenä on muun muassa, että asianomainen voi puolustaa oikeuksiaan parhain mahdollisin edellytyksin ja päättää kaikista asiaan vaikuttavista seikoista tietoisena, onko asian saattaminen toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi tarpeellista tiettyä yhteisöä vastaan (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, 78 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 58 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että VR:n espanjalaisissa tuomioistuimissa nostama kanne perustuu muun muassa perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti unionin oikeudessa taattuun oikeuteen, koska VR vetoaa siihen oikeuteen, ettei sitä vastaan vedota tämän kanteen osalta tervehdyttämistoimenpiteiden vaikutusten tunnustamiseen silloin, kun tällainen tunnustaminen rikkoisi tätä koskevia direktiivin 2001/24 säännöksiä.
- 59 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että sekä silloin, kun VR nosti 4.2.2015 kanteen Novo Banco Espanjaa vastaan, että silloin, kun Juzgado de Primera Instancia de Vitoria antoi 15.10.2015 tuomion, jossa kanne hyväksyttiin, 29.12.2015 tehtyjä päätöksiä ei ollut vielä annettu.
- 60 Näin ollen VR nosti oikeutetusti kanteensa Novo Banco Espanjaa vastaan, joka tuolloin oli se asianosainen, joka voitiin haastaa oikeuteen osakekauppasopimuksen tekemiseen VR:n kanssa liittyvän vastuun perusteella. VR ei nimittäin olisi voinut nostaa tuona ajankohtana kannetta BES Espanjaa vastaan, koska – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi – elokuun 2014 päätöksellä tämä vastuu oli siirretty BES:ltä Novo Bancolle.
- 61 On totta, ettei direktiivi 2001/24 ole esteenä sille, että kotijäsenvaltio muuttaa – jopa taannehtivin vaikutuksin – tervehdyttämistoimenpiteisiin sovellettavaa oikeudellista järjestelmää (ks. vastaavasti tuomio 24.10.2013, LBI, C-85/12, EU:C:2013:697, 38 kohta).
- 62 Nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin korostettava, että – kuten tämän tuomion 26 ja 29 kohdasta ilmenee – 29.12.2015 tehdyt päätökset, joilla muutettiin taannehtivasti elokuun 2014 päätöstä ja erityisesti osakekauppasopimuksen tekemiseen VR:n kanssa liittyvän vastuun kohdentumista, tehtiin sellaisen vireillä olevan oikeudenkäynnin asiayhteydessä, joka oli saatettu vireille tällaisen vastuun toteamiseksi. Näillä päätöksillä pyritään nimittäin nimenomaan tekemään Juzgado de Primera Instancia de Vitorian 15.10.2015 antama tuomio tehottomaksi kyseenalaistamalla kyseisen tuomioistuimen elokuun 2014 päätöksestä tekemä tulkinta. Kuten tämän tuomion 19 kohdasta ilmenee, näissä päätöksissä viitataan nimenomaisesti VR:n nostamaan kanteeseen sen toteamiseksi, toisin kuin kyseisessä tuomiossa tehtiin, ettei tästä kanteesta mahdollisesti aiheutuvaa vastuuta ollut siirretty BES:ltä Novo Bancolle.
- 63 Sen hyväksyminen, että tervehdyttämistoimenpiteet, jotka kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on toteuttanut tällaisen kanteen nostamisen ja tällaisen tuomion antamisen jälkeen ja joiden seurauksena muutetaan taannehtivin vaikutuksin kanteessa tarkoitettun oikeusriidan ratkaisemisen kannalta merkityksellisiä oikeussääntöjä tai jopa suoraan kyseisen oikeusriidan kohteena olevaa oikeudellista tilannetta, voisivat johtaa siihen, että tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu,

hylkää kanteen, merkitsisi sitä, että perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua oikeutta tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin rajoitettaisiin, vaikka tällaiset toimenpiteet eivät sellaisinaan ole direktiivin 2001/24 vastaisia, kuten tämän tuomion 61 kohdassa muistutetaan.

- 64 Tällaista päätelmää ei voi myöskään horjuttaa se seikka, ettei pääasiaa ollut vielä päätetty lainvoimaisella ratkaisulla 29.12.2015 tehtyjen päätösten tekohtekellä, eikä myöskään se Portugalin hallituksen unionin tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa ja istunnossa korostama seikka, että VR:llä oli oikeus riitauttaa nämä samat päätökset portugalilaisissa tuomioistuimissa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun ne oli julkaistu Banco de Portugalin internetsivustolla.
- 65 Viimeksi mainitusta seikasta on todettava, ettei mahdollisuudella nostaa kumoamiskanne 29.12.2015 tehdyistä päätöksistä portugalilaisissa tuomioistuimissa ole tässä yhteydessä merkitystä, koska nyt käsiteltävässä asiassa on kyse siitä, onko VR:n Novo Banco Espanjaa vastaan toimivaltaisissa espanjalaisissa tuomioistuimissa jo nostama kanne tehokas.
- 66 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/24 3 artiklan 2 kohtaa ja 32 artiklaa, luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisen kohdan valossa, on tulkittava siten, että niiden vastaista on se, että muussa jäsenvaltiossa kuin kotijäsenvaltiossa vireillä olevassa pääasiaratkaisuun johtavassa oikeudenkäynnissä, joka koskee velkaa, joka oli erotettu luottolaitoksen vallinnasta kotijäsenvaltiossa toteutetulla ensimmäisellä tervehdyttämistoimenpiteellä, tunnustetaan ilman eri muodollisuuksia sellaisen toisen tervehdyttämistoimenpiteen vaikutukset, jolla on tarkoitus siirtää tällaisen oikeudenkäynnin aloittamista edeltäneeseen päivään ulottuvin taannehtivin vaikutuksin tämä velka takaisin kyseiselle luottolaitokselle, kun tällainen tunnustaminen johtaa siihen, että luottolaitos, jolle velka oli siirretty ensimmäisellä toimenpiteellä, menettää taannehtivasti passiivilegitimaationsa kyseisen vireillä olevan oikeudenkäynnin osalta, minkä seurauksena samassa oikeudenkäyntimenettelyssä kyseessä olevat kantajan hyväksi jo annetut tuomioistuinratkaisut tehdään tehottomiksi.

Oikeudenkäyntikulut

- 67 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Luottolaitosten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta 4.4.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/24/EY 3 artiklan 2 kohtaa ja 32 artiklaa, luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisen kohdan valossa, on tulkittava siten, että niiden vastaista on se, että muussa jäsenvaltiossa kuin kotijäsenvaltiossa vireillä olevassa pääasiaratkaisuun johtavassa oikeudenkäynnissä, joka koskee velkaa, joka oli erotettu luottolaitoksen vallinnasta kotijäsenvaltiossa toteutetulla ensimmäisellä tervehdyttämistoimenpiteellä, tunnustetaan ilman eri muodollisuuksia sellaisen toisen tervehdyttämistoimenpiteen vaikutukset, jolla on tarkoitus siirtää tällaisen oikeudenkäynnin aloittamista edeltäneeseen päivään ulottuvin taannehtivin vaikutuksin tämä velka takaisin kyseiselle luottolaitokselle, kun tällainen tunnustaminen johtaa siihen, että luottolaitos, jolle velka oli siirretty ensimmäisellä toimenpiteellä, menettää taannehtivasti passiivilegitimaationsa kyseisen vireillä olevan oikeudenkäynnin osalta, minkä seurauksena samassa oikeudenkäyntimenettelyssä kyseessä olevat kantajan hyväksi jo annetut tuomioistuinratkaisut tehdään tehottomiksi.

Allekirjoitukset